Fra lager
Fra verk.
JERNBJELKER
KANALJERN
VINKELJERN
MONIERJERN
P. SCHREINER SEN. & Co.
OSLO Centralbord 26920

Løsſalg utenbys 30 øre.
Løsſalg indenbys 15 øre.

Morgenbladet.

No. 154. 110. aargang. | Lørdag morgen 19de mai 1928. | No. 57426 ſiden 1819.

Akers Sparebank
OSLO
Oprettet 1844
MOTTAR INDSKUD
BEVILGER LAAN

Sekretariatet tar bestemt avstand fra bygningsarbeidernes aktion.

Vi har gjort hvad vi har kunnet, uttaler Halvard Olsen.

Landsorganisationens sekretariat har nu færdigbehandlet spørsmaalet om den aktion bygningsarbeiderne har truet med at reise mot voldgiftsdommene. Vi spurgte igaaraftes landsorganisationens formand, hr. Halvard Olsen, om resultatet.

— Saken er, uttaler han, klar den. Sekretariatet tar paa det bestemteste avstand fra aktionen.

— Hvad vil nu ske?

— Vi har gjort hvad vi har kunnet gjøre, men jeg vet jo ikke hvad resultatet blir.

Der har gaat rygter om at bygningsarbeiderne vilde nedlægge arbeidet igaaraftes efter endt arbeidstid eller idag lørdag. Trondhjemsarbeiderne — som hele tiden har gaat i spidsen for aktionen — har imidlertid ifølge kommunistbladet besluttet at sætte streiken iverk ikke fra fredag 18de mai, men fra den dag lønsreduktionen træder ikraft. Det vil formentlig si paa næste lønningsdag, altsaa fredag i kommende uke.

Wilkins og Eielson hyldes i Svolvær.

Trondhjem forbereder en festlig mottagelse.

Bodø, 18de mai. — Wilkins og Eielson passerte Svolvær iaften med hurtigruteskibet «Sanct Svithun». De blev hyldet med begeistring av en stor menneskemængde som var møtt frem. Ordføreren holdt en tale, to musikkorps spilte og Svolvær mandskor sang «Den flyvende maake». Wilkins takket i en smuk tale for alle de æresbevisninger som Eielson og han hadde været gjenstand for og for den hjertelighet som de var blit møtt med overalt.

Trondhjem, 18de mai. — Wilkins og Eielson ventes hertil kl. 12.30 søndag middag. Paa bryggen vil de bli mottat av idrætsorganisationerne under sine faner og med musikkorps. Kl. 14.30 blir det git en lunch for dem i Britannia Hotel hvor ordfører Moe skal præsidere. Flyverne reiser videre allerede om eftermiddagen.

Nye beviser for den norske folkekunsts blomstring i de „mørke aarhundreder“.

Folkemuseet aapner idag en utstilling av gammel snekkerkunst og træskulptur.

Utstillingen er et led i arbeidet for at belyse ukjendte perioder i vort kulturliv.

Det store publikum i Norge har aldrig visst meget om vor gamle snekkerkunst og vor træskulptur fra tider da vort kunsthaandverk og vor haandverkerkunst hadde blomstringsperioder som vi knapt nok aner. Saa litet kjender folk i almindelighet til disse ting at selve kunstnertitlen «bilthugger» har en fremmed klang. Og nar vi leilighetsvis har set og beundret et bilthuggerverk, da har vi knapt nok spurgt, hvem som har været mesteren, bare naar det er gjort, epoken, stilen har interessert os, kunstneren har været anonym.

En bilthugger var en haandverker med kunstneriske anlæg og prætentioner, helst en snekker som slog sig paa det dekorative og litt efter litt gik ganske over til at bli kunstner. At vi har hat en rik og betydelig snekker- og bilthuggerkunst har videnskapen altid været klar over, men den har som sagt været anonym. Riksantikvar Harry Fett og senere konservator Henrik Grevenor og hans assistent, magister frøken Platou er de som især har arbeidet for at kaste lys over disse ting, forfølge de spor, som egenart i stil, i teknik, i smag gir, søke optegnelser og kilder av enhver art og paa den maate søke fra kunstverkerne tilbake til kunstneren som har skapt dem.

Idag aapnes paa Norsk Folkemuseum en utstilling av slike norske bilthuggeres og snekkeres arbeider fra 1600- og 1700-aarene. Hensigten med denne utstilling er at gi publikum et litet indblik i det arbeide som har været utført i de senere aar for at kaste lys over disse perioder. Man er allerede kommet ganske langt. Man kan faa tak i lokalbestemte

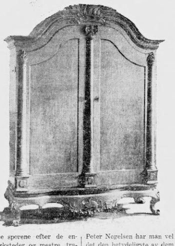

skoler, se sporene efter de enkelte verksteder og mestre, traditionen som holder sig fra generation til generation i de enkelte byer. Utstillingen omfatter bare gjenstande som Norsk Folkemuseum eier, men som der ikke tidligere har været adgang til at se for publikum. De mange ting omkring i landet, altertavler og svære skape, møbler osv. vilde det bli for kostbart og besværlig at fragte hit for denne utstilling, disse ting er da isteden repræsentert ved klare og gode fotografier som tydelig viser stilarten og fremhæver arbeidenes egenart.

Utstillingen aapner med en række arbeider fra den eiendommelige Stavangerskole, præget av den tidlige renæssances forsigtige og tilbakeholdne smag. Altertavler, prækestole, skape og andre møbler er smykket med skaarne ranker og beslagsornamenter.

Men den paafølgende periode i Bergen er rikere, og dette skyldes først og fremst den slesvigske mester, bilthuggeren Peter Negelsen som levet ca. 1650. Peter Negelsen er en av de store og mest særprægede mestre blandt disse kunstnere, og museet er saa heldig at ha i sit eie et av hans hovedverker, en altertavle, foruten en række vakre møbler som han har forarbeidet. I Mariakirken i Bergen vil den besøkende straks lægge merke til en række apostelfigurer av Peter Negelsen, likesom han har utstyrt en hel del kirker paa Vestlandet. Kirkeinventaret i Østraat kapel skriver sig fra ham, likeledes de store træfigurer paa gaardspladsen paa Østraat. Han hadde borgerskap som bilthugger og hos ham var haandverket bare det som laa til grund for og muliggjorde kunstnerens virke. Ogsaa indredningen av herresætet Rosendal skyldes ham. Det har været et stort og krævende arbeide at føre verkerne tilbake til de forskjellige kunstnere, og netop i Peter Negelsen har man vel fundet den betydeligste av dem alle. De ting, hvormed han er repræsentert paa utstillingen viser paa en udmerket maate hans merkelige talent og egenart. En av hans elever var den kjendte bilthugger Anders Smith i Stavanger.

Stilistisk tilsvarende er Christoffer Ridder i Christiania. Han har vistnok været privilegert bilthugger i byen og har fra 1660-aarene og til sin død 1696 levert indredningen til en række kirker som Risør, Brevik, Fet etc. foruten at han, som flere av byens snekkere har laget en hel del dekorative modeller til jernverkerne.

Saa er det bilthuggerne Lauritz Lauritzen og hans søn Johannes. Deres stil er tyngre, mindre elegant, men dristig og kraftig. Deres virke har faldt paa Oplandet i midten og sidste periode av det 17de aarhundrede. Specielt disse to er meget godt repræsentert paa utstillingen.

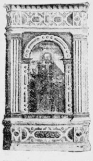

Utstillingen er ordnet gruppevis, efter kunstneren som har levert tingene. Der er ikke trykt nogen katalog, men hver av de utstillede gjenstande er forsynet med en etiket, som stedfæster og forklarer stilen og fortæller i korthet om kunstneren selv.

Det er paa reiser omkring i landet at konservator Grevenor og hans assistenter kommer over og faar anledning til at studere verkerne. Naar nu denne utstilling aapnes i ridehusets store utstillingssal paa Folkemuseet kan ogsaa folk flest danne sig en mening om en kunstepoke som længe har været overset, foruten at utstillingen er overordentlig instruktiv for haandverkere og kunstnere.

At denne utstilling holdes er et led i en større plan, en plan om i det hele tat at kaste lys over perioder som har været saa rike i vort kulturliv og virkelig faa rede paa de ældre tiders haandverk og kunst. Konservator Grevenor arbeider med en systematisk behandling av 1600-aaret. Fra hans haand vil ogsaa om ikke længe foreligge en bok om 1600-aarenes malerkunst.

„Morgenbladet“s abonnenter faar gratis en kokebok om fisk.

I „Søndagsavisen“ idag begynder vi offentliggjørelsen av „En bok om fisken“ av fru Mimi Krag

«Morgenbladet» offentliggjør i sit søndagsnumer idag de første fire sider av en utklipningskokebok av fru Mimi Krag under titelen «En bok om fisken».

Fru Krag har med sin nylig utkomne kokebok vist at hun kan sit metier. Naar hun nu vælger fisk i alle former som sin specialitet, er det fordi hun, som hun selv siger i sit forord «gjerne vil gjøre opmerksom paa hvor mange sorter herlig fersk fisk vi har, hvor billig meget av den er, hvor den kan varieres i sin tilberedning og hvor en simpel fisk kan gjøres smakelig selv for en meget kræsen gane.

Det er som i al kunst fantasien og følelsen det kommer an paa. Kokekunsten hører ogsaa til de skjønne kunster, og hvor det gjælder mit yndlingsdyr, fisken, der jo efter sigende skal gaa direkte over i vor hjerne i form av fosfor og forstand er der al mulig grund til at ofre den tid, studium og omtanke».

«En bok om fisken» holder sig strengt aktuel. Den begynder med seiretter og vil fortsætte utover forsommeren med de fiskesorter som hører aarstiden til. Naar boken er færdig vil vore abonnenter faa utlevert en praktisk liten mappe for opbevaring av «En bok om fisken». Vi raader derfor vore læsere til at klippe den ut efterhvertsom den blir offentliggjort.

Høiesteretsadvokat TAMNE
Grænsen 17, Oslo. Telefon 13127.

Jens Michael Lund og Chr. L. Jensen
Høisteretsadvokater, Akersgt. 61, Oslo.

Uhyggelig drap paa Sagene igaaraftes.

Ung gut skudt ned under en trætte.

Drapsmanden — en femtiaarig skrædder — arrestert.

En uhyggelig begivenhet har igaaraftes ved 9-tiden fundet sted paa Moløkken ved Sagene. Endel unge gutter hadde samlet sig paa løkken for at sparke fotball, da der kom løpende en hund, som tilhører skrædder Larsen i Mogaten 3. En av gutterne, Rudolf Kristiansen, som bor i Mogaten 16, kastet en sten efter hunden, som saa løp like paa gutten og bet ham i benet. Hundens eier, skrædder Larsen, var da kommet tilstede, og Kristiansen gik bort til ham og bad ham om at holde hunden i baand. Der opstod nu en trætte mellem dem. De var herunder kommet bort til Mogaten 3, hvor Larsen bor. Da de hadde trættet en stund, løp Larsen ind og kom straks ut igjen med en revolver i haanden. Idet han ropte: «Jeg handler i selvforsvar» skjøt han saa først et skud som streifet Kristiansen i benet. Kristiansen gik nu løs paa Larsen, men denne løftet revolveren og skjøt Kristiansen gjennem halsen. Kristiansen seg ind mot væggen og faldt overende, mens blodet strømmet fra skudsaaret. Guttens kamerater, som nu var kommet tilstede, løftet ham op og bar ham hjem, hvor han døde efter 10 minuters forløp i kameraternes arme. Den uhyggelige begivenhet vakte selvsagt fortvilelse i Kristiansens hjem. Faren, som er cementstøper, løp straks ut for at faa fat i politi og læge. Ved ½10-tiden kom politiet tilstede, og den dræpte blev da i patrolvognen kjørt til lægevakten og senere til Rikshospitalet.

Skrædder Larsen hadde imidlertid sprunget op i 3die etage i den gaard hvor han bor, og gjemt sig. Nyheten om den sørgelige tildragelse hadde spredt sig som en løpeild i strøket, og utenfor Larsens hjem samlet der sig efterhaanden en mængde mennesker, som tildels indtok en truende holdning. Nu kom imidlertid opdagelsespolitiet tilstede, og Larsen blev arrestert og kjørt til politistationen. Han virket ved arrestationen noget forvirret, men fortalte klart og greit om det passerte og la ikke skjul paa noget.

Overfor politiet skal han ha forklart at han trodde der bare var en kugle i revolveren.

Ogsaa i Larsens hjem vakte tildragelsen selvsagt forfærdelse, og hans hustru og fem smaa børn graat av fortvilelse, da manden blev arrestert.

Larsen er en mand i 50-aarsalderen og skal være noget braa av sig. Den dræpte gut var 23 aar gammel og arbeidsløs. Ingen av de to var beruset. Der skal forøvrig ha været et noget spændt forhold mellem dem, et forhold, som vistnok skriver sig fra en tildragelse i vinter, da Larsen hadde git den dræptes bror en ørefik. Den dræpte skildres av kameraterne som en rolig og bra gut.

Vest-Grønland fremdeles et praktisk talt lukket land for nordmænd.

Mellbye beklaget i stortinget igaareftermiddag den danske regjerings smaalige holdning.

Statsministeren redegjør for stillingen og oplyser at regjeringen nu vil sende en ny note til Danmark.

Stortinget behandlet igaar følgende spørsmaal fra repræsentanten Mellbye (b.): Hvilket resultat er der opnaadd av forhandlingerne med Danmark om utvidet adgang til Vest-Grønland for norske fiskere og fangstmænd? Eller i hvilken stilling staar nu disse forhandlinger?

Mellbye hadde ogsaa ifjor rettet dette spørsmaal til ministeriet Lykke og han mindet om hvad han dengang hadde sagt. Statsminister Lykke svarte at norske fangstmænd skulde forhandle om saken med myndigheterne i Kjøbenhavn, men vi har senere intet hørt utover enkelte oplysninger i et hemmelig møte 16de marts iaar. Forhaabentlig vil statsministeren kunne stadfæste disse oplysninger idag og da overfor offentligheten. Og muligens kan han føie nye ting til?

Statsminister Mowinckel mindet om at der i et hemmelig stortingsmøte 16de marts var git en beretning om forhandlingerne om Vest-Grønland, saavel av den tidligere utenriksminister Lykke, som av taleren selv. Dette møte omfattet en hel utenrikspolitisk redegjørelse og blev derfor holdt for lukkede døre. De spørsmaal som specielt omhandler Vest-Grønland kan godt behandles for aapne døre og taleren agtet da ogsaa at lægge spørsmaalet frem i størst mulig bredde, endskjønt det meste av det som er hændt i forveien ogsaa er kjendt for offentligheten gjennem pressen. Saaledes kjender man godt til det som var foranledningen til at der i april ifjor blev sendt ned to fangstmænd til Kjøbenhavn for at forhandle saavel med de grønlandske lokale myndigheter som med de danske myndigheter. Fangstmændene redegjorde for vore interesser paa Vest-Grønland og de drøftelser som fulgte fandt sted i

2 numere utkommer imorges av „Morgenbladet“ til vore utenbys abonnenter, no. 154 og no. 155.